

Klub – a szellemi aktivizálódás érdekében

A JATE, s ezen belül a jogi kar ifjúsági parlamentjein évek óta visszatérő téma: legyen-e klubja a jogi karnak. Az igényt már hosszú ideje bejelentették a hallgatók, a kar épületének pincéje helyét is kínált az ötlethez — s ilyenkor szokott következni a nagy „de”, ami után az jön: nincs pénz. Nos, oktatási intézményről lévén szó, a pénztelenséget hangsúlyozni sem kell, a fő akadályt azonban ezúttal nem anyagi nehézségek jelentették. Hanem, hogy tisztázni kellett, van-e szükség klubra, vagy nincs. Voltak, akik azt mondták: az ország egyik legjobban működő klubja, a JATE-klub mellett, ugyan mire vállalkozhat egy kari klub? Mások azt hangoztatták: az egyetem klubja, éppen nagyságánál, jellegénél fogva nem szolgálhat ki olyan rétegeket, melyeket a kari rendezvényterem (mert ez lett a neve) programjába szeretnének iktatni. Időközben lelkes csapat szerveződött a joghallgatók között, melynek tagjai élénk érdeklődést mutatnak társadalmi-politikai, ezen belül a mai magyar valóságot érin-

tő kérdések iránt. Ők fokozott lelkesedéssel álltak a klub ügye mellé, azt remélve, hogy ez a hely fóruma lesz a hasonló problémákon fejüket törő előadók-nak és hallgatótársaiknak egyaránt. Vágyaik megvalósítása érdekében fizikai erejüket is bevetették: verték a vakolatot, hordták a maltot a romos pincéből lassanként föld alatti találkozóhellyé alakuló épület részben. A társaság közben hivatalosan is letette a névjegyt, amire az volt írva: „Galiba-kör”. Nem mondhatni, hogy nevük osztatlan tetszést váltott ki egyetemi irányító körökben, volt, aki tartott attól: a Galibából még galiba lesz. Az igazán értő küzdő harcos ifjú társaság azonban — e téren legalábbis — győzedelmeskedett, bár egyik-másik tagjának eközben pótvizsgák teljesítésével is meg kellett küzdenie. Ennek azonban — természetesen — az előbbiekhöz semmi köze... Hogy életrevaló, s főként gondolkodó ifjakról van szó, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a Soros-alapítványhoz benyújtott pályázatukra 200

ezer forintot kaptak — a Galiba-kör programjainak megvalósítására.

Mindeközben végső lökést kapott a klub kialakításának ügye is. Gyanítható persze, ha a fentebb említett hallgatók nem csatáznak elképzeléseik megvalósításáért, még évekig vajú-cik az ügy. Maguk az egyetemisták azt mondják: döntő lökést az adott vágyaik teljesülésének, hogy az egyetem rektora a köz előtt szimpátiáját nyilvánította.

Letth tehát klub, működésének rendje ugyan még nem eldöntött. Az első hivatalos rendezvényen — március 15-én — még az látszott: sok munka hiányzik ahhoz, hogy igazán otthonos találkozóhely legyen, s persze az is: sok munkát végeztek már, hogy eddig jussanak. A megvalósításban döntő szerepet vállaltok elmondták: a véleménynyilvánítás fórumává szeretnék tenni, s ezt a helyet a szellemi aktivitás „fölkorbácsolójának” szánják. A magyar valóságot szeretnék jobban megismerni — látni és láttatni. Március idusán volt a kezdet. Nyilván nem véletlenül.

B. T.

Hungária-krónika

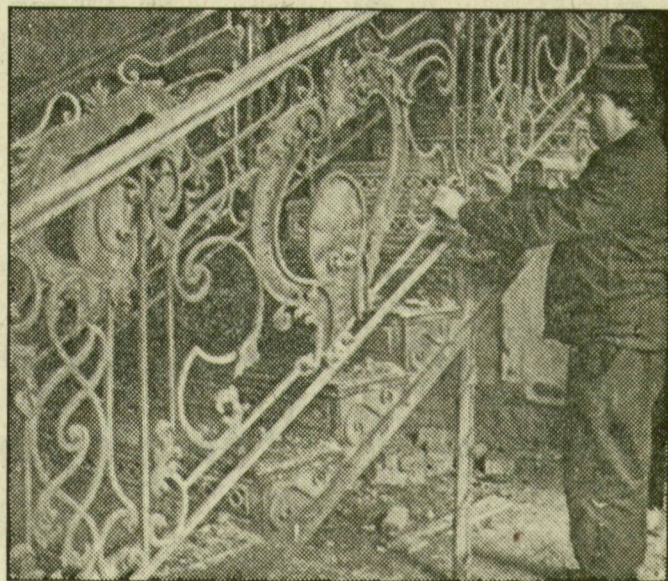
Megbízás, pályázat, vállalkozás

Ami este még áll, reggelre leomolhat — így jellemezte mostani munkahelyét az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség szegedi kirendeltségének egyik dolgozója. A helyszín: a régi Hungária. Mit keres a felügyelőség tisztái brigádja a szálloda bezárt ajtó mögött? Értékmegőrző, s az egyre romló állapot súlyosbodását megelőző beavatkozásra kaptak megbízást a részvénytársaságtól, amely felismerte: a tavaszi esők most már hetek alatt több rombolást vihetnek végbe, mint korábban néhány év alatt.

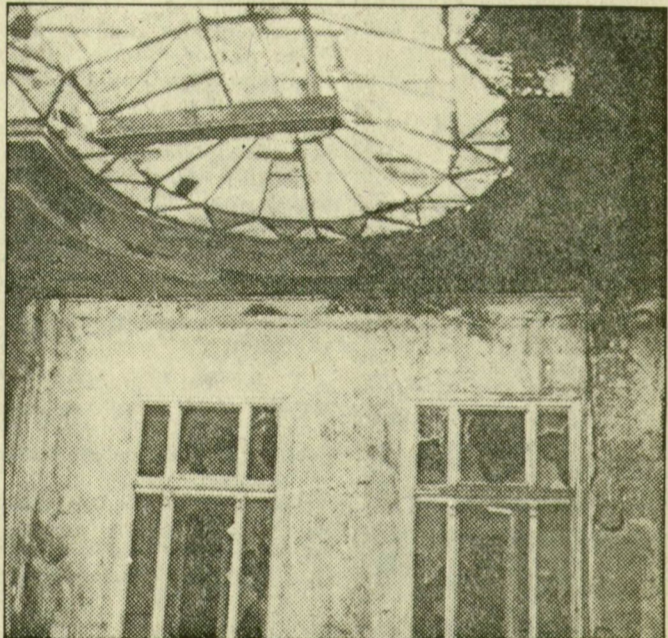
A felületes, vagy hozzá nem értő szemlélő is észreveszi: a sérült esőcsatornák, a betört tetőüvegek alatt szinte akadálytalanul áznak a falak, a födémek — a padlástól a pincéig. Azért hát a gyorsaság, hogy — bár a felújítás kivitelezői pályázata majd csak e hónap végén zárul le — a megmaradó helyiségekben a díszvakolatok, gipszdíszek, a korlátok minél epebben vészlelhessék át a munkálatok megkezdéséig hátralevő heteket. Jó csomó törmelék és faanyag vár addig elszállításra, de a kényszerűen elbontandó falak, födémek legalább már nem a leendő felújítók idejét „húzzák”. (Olvasóink emlékezhetnek még rá: a nagyszínház felújításakor is tetemes idővesztés okozott, hogy a vártnál rosszabb épületszerkezeti elemeket a tervtől eltérően bontani, vagy erősíteni kellett. Aligha véletlenül, a régi Hungáriáról is hallani olyan véleményt: talán könnyebb lenne a tőkéletés mását újólag megépíteni...)

Mindez legfőképp a tervezőknek adja föl a leckét. Mint a múlt héten, a részvénytársaság közgyűlésén hallottuk: a tervpályázat után elképzeléseik átdolgozására fölkért tervezőcsoportok végül is nem külön-külön munkálják ki szállodafelújítási ötleteiket, hanem szövetkeznek. Azaz a Délterv Tarnai István vezette csoportja és a budapesti Marketcoop Kiszövetkezet (ez utóbbi közösen a Möbius Kiszövetkezet tervezőivel) hatvan—negyven százalékos arányban együttesen dolgozza ki a terveket. (A szegediek nem titkolják: azért vállalkoznak még ilyen áron is, mert így látják biztosítottnak jelenlétüket, közreműködésüket Szeged patinás épületének felújításánál. **Presztiziskérdés, ez — érhetően.**)

A szállodatervek folyamatosan készülnek majd — jez rövidítheti a rekonstrukcióra szánt két-két és fél

Az étteremből az emeletre vezető lépcsővel még „találkozunk” — felújítás után visszakerül a helyére

Az égre „nyíló” üvegtető alatt ázik a födém...

évet. Sürgetőbb feladat az üvegtető felújítása, a Dózsa utca—Arany János utca sarki területekre építendő üzlet-lövedégeknek, az üzletfelhő tervezése, hiszen annak — az Rt. elgondolása szerint — már a jövő év végére bérbeadhatónak, beköltöztethetően kell lennie. Szintenként 600—650 négyzetméter alapterületet beletelhetnek majd ott az érdeklődők irodák, üzletek céljára. Az ebből származó bevételüket a szállodafelújításra „forgatják vissza” — az új házat ugyanis a részvénytársaság alaptőkéjéből építik meg. Ez a megoldás is jelzi a „régiságok” szándékát: nem hagyják, hogy részvényeseik pénze idővel veszítsen értékéből. E törekvést támasztja alá két további hírünk is: a Régi Hungária Szálló Részvénytársaság belépett a Szegedi Informatikai Részvénytársaságba — hiszen befektetésről jövedelméről tehát.

Pály Katalin

Bűnözésről — általánosan és konkrétan

Beszélgetés Jármai Tiborral

Hogyan alakult a bűnözés Szegeden az elmúlt évben? Ez az alapkérdés vezetett, amikor fölkerestem Jármai Tibor városi vezető ügyészt. Beszélgetésünk persze ennél nagyobb témakört érintett — mutatva a bűnözés problémahalmazának nagyságát.

— Az ísmérté vált bűncselekmények száma továbbra is igen magas. Ezen belül sok a gépkocsiföltörés, és az ezzel kapcsolatos lopás.

Rengeteg gépkocsit tárolnak a szabad ég alatt, ami nem jó, de változtatni nehéz lenne rajta. Nagyobb baj viszont, hogy sok ember nem tartja be a minimális őrzési kötelezettségeket sem. Gyakran nyitva hagyják az autót ajtaját, értékes tárgyakat tartanak szem előtt. A gépkocsikkal kapcsolatos bűncselekményeket egyébként fiatalok követik el általában, s közülük sok tettes ismeretlen marad. És a statisztika még nem is teljes, mert sokan nem tesznek följelentést — nem látják értelmét.

— Tudtommal magas a bejelentéses lopások száma is.

— Ez olyan dolog, mint a mesebeli sárkány feje, amit levágnak és kinő. Hiába buknak le sorozatban betörők, mindig vannak újak és újak. Talán nincs már olyan bölcsőde vagy óvoda a városban, ahova ne törtek volna be. S ami szomorú, egyre gyakrabban fordulnak elő az elkövetők között gyerekkorúak. Nem lehet ilyenkor eléggé hangsúlyozni a családot szerepének fontosságát, a családi kötelék jelentőségét. A szülők sokszor kiabáló dolgokat nem vesznek észre — és nemcsak a lumpen családokban.

— Csalás és sikkasztás — ugyancsak jellemző cselekmények. Mi volt a helyzet e téren tavaly?

— Élénkülés volt tapasztalható, ami az új gazdasági lehetőségek felelőtlen személyek részéről való szándé-

kos félreértéséből is fakad. Az építőipar nehézségei alkalmat adtak több „vállalkozónak” arra, hogy olyan építkezésekbe bonyolódjanak, aminek több százezer hiány, sikkasztás a vége.

— Ittas vezetés?

— Annyi van, amennyit a rendőrség akar, vagy keres. Ha több közúti ellenőrzés lenne, többet találnának. A felderített eset egyébként nem több, mint korábban, viszont súlyosabb az ittas vezetés mértéke, és gyakoribb a visszaesés. Sajnos, nincs igazán visszatartó hatása a vezetésből való eltiltásnak sem, nem beszélve arról, hogy ennek betartását nem is nagyon lehet ellenőrizni.

— Testi sértés, nemi cselekmények?

— Egy kedvező jelenség van: a falubeli kocsmák korábban öröklődő virtushagyományára szerencsére megszünt. Helyette viszont a szomszédok útik, szurkálják egymást gyakrabban.

A nemi cselekmények számában sincs komolyabb változás, itt is meg kell azonban jegyezni, hogy valójában sokkal több bűncselekmény történik a statisztikában szereplőnél, sokszor ugyanis a sértettek a becsületük megóvása érdekében nem tesznek följelentést, vagy visszavonják.

— Azt hiszem, a közveszélyes munkakerülés megállapítása más lehet manapság, mint korábban.

— Az országos gyakorlatot megelőzően mi már foglalkoztunk ezzel a témakörrel. Ma ugyanis, amikor egyre nehezebb — főként linknek ismert embereknek — munkát találni, komoly nehézséget okoz és kérdésessé válhat a munkakerülés vétségének megállapítása. S nem lehet kizárni sokaknál, hogy önhibájukon kívül nem tudnak elhelyezkedni.

— A bevezetőben azt említette, a valóságot rosszabbnak tartja a statisztika által mutatottnál. Mire gondolt?

— A közvélemény sokkal több jogellenes dolgot tud, mint ami felszínre kerül. Mindenki tudja például, hogy van csúszópénz, de hány eljárásról tud? Népszokássá vált, senki nem tudja elképzelni, hogy itt pénz nélkül valami is el lehet intézni. Jellemző, hogy még hozzánk is bejönnek

úgy, hogy az asztalra teszik a borítékot. Aztán meg kell magyarázni, hogy ez nem olyan hely, mint amihez hozzá vannak szokva.

— Hogy az effajta esetek nem derülnek ki, abban a törvény is „hibás”, hiszen amikor valaki rá van kényszerítve arra, hogy csúszópénzt adjon, mert másképp azt sem kapja meg, ami neki jár, akkor is bűnösnek nyilvánították.

— Noha az ilyen esetekben a büntetést legtöbbször korlátlanul enyhíteni lehet, kétségtelen, hogy akkor lehetne nagyobb rendet csinálni, ha a törvény az aktív vesztegetők büntetlenségét biztosítaná. S ha már a törvénytől tartunk, a váms- és devizajogszabály ugyan egyértelmű, mégis teljes anarchia uralkodik e téren, mert az eseti könnyítések, szigorítások és az állandóan változó kiegészítő szabályok kaotikus állapotot eredményeznek.

— A gazdasági bűncselekményekről viszonylag keveset beszélt.

— Itt is sok a latens bűnügy. Például, hogy a jelenlegi árrendszer mellett büntetőjogilag ki képes árdragítást megállapítani, arra kíváncsi lennék. Sokszor első pillantásra látszik a „csalás”, mégis, szinte lehetetlen bebizonyítani a tisztességtelen árat. Ugyanúgy nehéz megállapítani az adócsalást. Általában az is igaz persze, hogy a jogszabályok nem követik elég rugalmasan a jó irányba induló gazdasági változásokat, és ez gyakran féket jelent, jogbizonytalanságot okoz. Ugyanakkor előfordul, ha valaki olyan dolgot csinál, ami szokatlan, egyből rendőrré kiabálnak, s végül büntetőeljárás keretében tisztázzák, szabályos-e az illető ténykedése. Ott viszont hiába mentik föl esetleg az illetőt, akkorra már megbélyegzetté válik. Nem elsősorban az ügyészek, rendőrök, nem a büntetőjognak kell a gazdasági életet szabályozni, hanem saját törvényeszerűségeinek.

— Egy záró kérdés: a bűnözést kísérő közmorált milyennek látja?

— Egy példát mondok erre. Egyre több olyan cselekmény van, ami észrevétlenül nem is történhet meg, mégsem találunk rá tanút...

Balogh Tamás

Visszhang

Színe és visszája

A Délmagyarország március 9-ei számában Pavlovits Miklós tollából megjelent cikkben tanulságosnak vélt esetet írt le arról a — botrányosnak minősített — szalagavatóról, amelyen egy diák nem az előre kiírt és általa elcsépeelt szövegekkel, hanem beszédet mondta el, hanem saját gondolatait. Találhatta, milyen sors vár erre az ifjúra: kicsapatás, Nyilas Misi megvádoltatása — vélte. Az ügy megszüntette a tanárokat, és íme a példa, hogy az iskola — a HVG ekkori száma megerősítette — valóban „válságágot”.

Az eset bennünket is elgondolkodtatott, sokan, sokféle véleményt formáltak. Nem titkoljuk, hogy mi másként értelmezzük

az egyéniség fogalmát és tartalmát, mint ahogy ez a gyerek és néhány társa, mert ő is mondta, nem valamennyi diák nevében beszélt.

Hogy ezt az iskolát, amelynek nevét cikkében tapintatosan elhallgatta, mennyire nem az emlegetett porosz szellem jellemzi, hogy az egyéniség kibontakoztatására serkent mindazokat, akik ezzel élni képesek, versenyeken, tanulásban, sportban, diákmódrá, azt ő is tudhatja, saját két gyermeke révén, mások az újság híradásaiból.

A beszéd elhangzott, megtapsolták, az ünnepély folytatódott, és a szokott módon befejeződött. Maradt volna belügy, ha meg nem jelenik ez a

Rözelemény, sajnos anélkül, hogy az iskola tanárai közül bárkit megkérdezt volna. Írása olvastán bizonyára sokan csóválták a fejüket szegény új Nyilas Misi sorsán aggódva. Ezért akarjuk megnyugtanni őket: senki ellen nem indult fegyelmi eljárás, nincs perbe fogott és kicsapott diák. Ha valakinek a méltatlanul meghurcolt kis regényhős iuttott eszébe egy régi kötelező olvasmányból, bennünk is fölédződött belőle egy mondat, aminek igazsága nem avult el: „Az is tolvaj, aki mások bizalmát meglopja.”

Kardos József,

a JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium tanára